

Arrest

nr. 304 057 van 28 maart 2024
in de zaak RvV X / IX

In zake: X

Gekozen woonplaats: ten kantore van advocaat M. DE NANTEUIL
Louisalaan 222/7
1050 ELSENE

tegen:

de Belgische staat, vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie.

DE WND. VOORZITTER VAN DE IXde KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat X, die verklaart van Marokkaanse nationaliteit te zijn, op 13 september 2021 heeft ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging en de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van de gemachtigde van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie van 13 augustus 2021 tot afgifte van een bevel om het grondgebied te verlaten (bijlage 13).

Gezien titel *Ibis*, hoofdstuk 2, afdeling IV, onderafdeling 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Gezien de nota met opmerkingen en het administratief dossier.

Gelet op de beschikking van 28 februari 2024, waarbij de terechtzitting wordt bepaald op 21 maart 2024.

Gehoord het verslag van rechter in vreemdelingenzaken A. WIJNANTS.

Gehoord de opmerkingen van advocaat H. VAN NIJVERSEEL, die loco advocaat M. DE NANTEUIL verschijnt voor de verzoekende partij en van advocaat M. DUBOIS, die loco advocaten C. DECORDIER en T. BRICOUT verschijnen voor de verwerende partij.

WIJST NA BERAAD HET VOLGENDE ARREST:

1. Nuttige feiten ter beoordeling van de zaak

De bestreden beslissing luidt als volgt:

“Bevel om het grondgebied te verlaten

Betrokkene werd gehoord door de politie van Brussel hoofdstad Elsene op 13.08.2021 en in deze beslissing werd rekening gehouden met zijn verklaringen.

Aan de Heer, die verklaart te heten:

[...]

In voorkomend geval, alias /

wordt het bevel gegeven het grondgebied van België te verlaten, evenals het grondgebied van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen(2),

- tenzij hij beschikt over de documenten die vereist zijn om er zich naar toe te begeven,*
- tenzij er actueel een asielaanvraag hangende is in een van deze staten,*

Uiterlijk op 13.08.2021

REDEN VAN DE BESLISSING:

Het bevel om het grondgebied te verlaten wordt afgegeven in toepassing van de artikel(en) van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna 'de wet') en volgende feiten.

Artikel 7, alinea 1, van de wet.

- *1° wanneer hij in het Rijk verblijft zonder houder te zijn van de bij artikel 2, van de wet vereiste documenten.*

De betrokkene is niet in het bezit van een geldig paspoort en niet van een geldig visum/verblijfstitel op het moment van zijn arrestatie.

Betrokkene verklaart niet een gezinsleven of minderjarige kinderen in België te hebben, noch medische problemen te hebben. Een schending van de artikelen 3 en 8 EVRM wordt niet aannemelijk gemaakt.

Bijgevolg heeft de gemachtigde van de Staatssecretaris in zijn verwijderingsbeslissing rekening gehouden met de bepalingen van artikel 74/13.

Artikel 74/14: Reden waarom geen termijn voor vrijwillig vertrek wordt toegestaan:

- *Artikel 74/14 §3, 1°: er bestaat een risico op onderduiken.*

Er bestaat een risico op onderduiken:

1° Betrokkene heeft na zijn illegale binnenkomst of tijdens zijn illegaal verblijf geen verblijfsaanvraag of verzoek of internationale bescherming ingediend binnen de door de wet voorziene termijn.

Betrokkene kan niet aantonen sedert wanneer hij in België verblijft. Uit het administratief dossier blijkt niet dat hij zijn verblijf op de wettelijk voorziene manier heeft trachten te regulariseren.

3° Betrokkene werkt niet mee of heeft niet meegewerkt met de overheden.

Betrokkene heeft zich niet aangemeld bij de gemeente binnen de door artikel 5 van de wet van 15/12/1980 bepaalde termijn en levert geen bewijs dat hij op hotel logeert."

Het beroep tegen deze beslissing werd aanvankelijk verworpen bij arrest nr. 266 922 van 18 januari 2022, met toepassing van artikel 39/59, §2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna: de Vreemdelingenwet) omdat verzoeker noch verscheen, nog vertegenwoordigd was op de openbare terechtzitting van 12 december 2021.

Bij arrest nr. 256 682 van 5 juni 2023 werd het voormelde arrest vernietigd, omdat verzoeker door een vergissing van Bpost niet tijdig kennis had kunnen nemen van de oproeping voor de terechtzitting.

2. Onderzoek van het beroep

2.1. Het enig middel luidt als volgt:

"Het eerste en enige middel is ontleend aan schending van :

- Het beginsel audi alteram partem en het recht om te worden gehoord als algemeen beginsel van het recht van de Europese Unie en het nationale bestuursrecht*
- Artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen*
- de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de zorgplicht en het zorgvuldig beheer*

1.1. Eerste onderdeel : het recht om te worden gehoord en het beginsel audi alteram partem

8. Aangezien de bestreden handeling, waarbij verzoeker wordt gelast het grondgebied te verlaten, tot gevolg heeft dat zijn belangen worden geschaad.

9. Overwegende dat er bij de opstelling van de bestreden handeling geen enkel element met betrekking tot deze waarborgen in aanmerking werd genomen, zoals blijkt uit de motivering van die administratieve akte, waarin immers enkel wordt vermeld dat de voorwaarden die de wet van 15 december 1980 stelt voor het uitvaardigen van een bevel om het grondgebied te verlaten, ten aanzien van verzoeker zijn vervuld, zonder dat zijn situatie nauwkeuriger en individueler wordt onderzocht.

10. De manier waarop het litigieuze bevel werd afgegeven, wijst op een schending van de waarborgen die aan de afgifte van een dergelijk document zijn verbonden. Verzoeker was niet in staat om te kunnen verstaan de feiten waarvoor hij werd beschuldigd en welke maatregelen tegen hem waren genomen, en heeft zich evenmin naar behoren kunnen uitspreken over het verwijderingsbesluit, zoals hieronder zal worden uiteengezet.

11. Het recht om te worden gehoord is een algemeen beginsel van het recht van de Europese Unie en ook een algemeen beginsel van het nationale bestuursrecht. Het is een essentieel onderdeel van de rechten van de verdediging in ruime zin van het woord.

Verzoekende partij wenst hier de leer in te roepen die uw Raad in een arrest van 31 januari 2019 heeft ontwikkeld over de draagwijdte van het recht om te worden gehoord :

« Le Conseil rappelle que l'article 6.1. de la Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier, porte que « [l]es États membres prennent une décision de retour à l'encontre de tout ressortissant d'un pays tiers en séjour irrégulier sur leur territoire, sans préjudice des exceptions visées aux paragraphes 2 à 5 ». Il résulte de ce qui précède que toute décision contenant un ordre de quitter le territoire au sens de la Loi est ipso facto une mise en œuvre du droit européen. Le droit d'être entendu en tant que principe général de droit de l'Union européenne est donc applicable en l'espèce.

Le Conseil relève en outre que la Cour de Justice de l'Union européenne a indiqué, dans son arrêt C-249/13, rendu le 11 décembre 2014, que « [l]e droit d'être entendu garantit à toute personne la possibilité de faire connaître, de manière utile et effective, son point de vue au cours de la procédure administrative et avant l'adoption de toute décision susceptible d'affecter de manière défavorable ses intérêts [...]. Selon la jurisprudence de la Cour, la règle selon laquelle le destinataire d'une décision faisant grief doit être mis en mesure de faire valoir ses observations avant que celle-ci soit prise a pour but que l'autorité compétente soit mise à même de tenir utilement compte de l'ensemble des éléments pertinents. Afin d'assurer une protection effective de la personne concernée, elle a notamment pour objet que cette dernière puisse corriger une erreur ou faire valoir tels éléments relatifs à sa situation personnelle qui militent dans le sens que la décision soit prise, ne soit pas prise ou qu'elle ait tel ou tel contenu f...l. Il résulte de ce qui précède que le droit d'être entendu avant l'adoption d'une décision de retour doit permettre à l'administration nationale compétente d'instruire le dossier de manière à prendre une décision en pleine connaissance de cause et de motiver cette dernière de manière appropriée, afin que, le cas échéant, l'intéressé puisse valablement exercer son droit de recours [...] » (CJUE, 11 décembre 2014, Boudjlida, C-249/13, § 36, 37, 48, 49 et 59). [...]

3.3. En l'espèce, force est de constater qu'il n'apparaît nullement du dossier administratif que le requérant ait pu faire valoir des observations ou ait été auditionné quant à la prise future de l'ordre de quitter le territoire attaqué.

Il résulte de ce qui précède que le requérant n'a pas pu faire valoir les éléments relatifs à sa situation personnelle, plus particulièrement la longueur de son séjour en Belgique et le fait que son père et ses frères de nationalité belge résident en Belgique, ainsi que ses objections, à savoir la fermeture de la Maison Schengen et l'impossibilité d'envisager l'introduction d'une demande de visa depuis la République Démocratique du Congo, dont la prise en compte aurait pu amener à ce que « la procédure administrative en cause [aboutisse] à un résultat différent ». A titre de précision, le Conseil relève que la vie familiale du requérant avec son épouse avait déjà été portée à la connaissance de la partie défenderesse.

Sans se prononcer sur la pertinence des éléments personnels et des objections que le requérant aurait aimé invoquer, le Conseil ne peut que constater qu'en ne donnant pas à celui-ci la possibilité de faire connaître, de manière utile et effective, ses observations avant l'adoption de l'acte entrepris, aui constitue une décision susceptible d'affecter de manière défavorable les intérêts de ce dernier, la partie défenderesse n'a pas respecté le droit d'être entendu »¹.

12. Deze leer is van toepassing op de situatie van verzoekster. Hij heeft zijn opmerkingen over de vaststelling van het bevel om het land te verlaten niet op nuttige en doeltreffende wijze kenbaar kunnen maken, niet

alleen omdat hij daartoe niet was uitgenodigd en de administratie hem daarvoor niet de tijd had gegeven, maar ook en vooral wegens het bijna onoverkomelijke obstakel dat werd gevormd door zijn gebrek aan kennis van een van de twee officiële talen van het land, situatie waarop de administratie op geen enkele wijze heeft trachten te verhelpen.

13. Voorts is verzoekster van mening dat het beginsel audi alteram partem niet in acht is genomen.

Volgt uit dit beginsel dat « lorsque l'administration envisage de prendre une mesure grave à l'encontre d'un étranger et que cette mesure est prise en raison du comportement de ce dernier, l'administration doit en avertir préalablement l'intéressé et lui permettre défaire valoir ses observations »².

14. Het bevel om het grondgebied te verlaten dat aan verzoeker werd betekend vormt een ernstige maatregel, aangezien het hem verplicht het grondgebied te verlaten van een land waarin hij meer dan vijfjaar is gevestigd en waarin hij zich tracht te integreren, met name in het kader van een sociale en communautaire begeleiding.

15. Voor zover de wederpartij verzoeker niet in staat heeft gesteld zijn standpunt en zijn opmerkingen betreffende zijn uitzetting op een zinvolle wijze kenbaar te maken, heeft zij het beginsel audi alteram partem geschonden.

16. Uit de omstandigheden van de zaak blijkt duidelijk dat verzoeker niet in staat was zijn standpunten en opmerkingen over zijn verwijdering te laten gelden. Hoewel het litigieuze bevel om het land te verlaten, melding maakt dat « Betrokkene werd gehoord door de politie van Brussel hoofdstad Elsene [...] », blijkt dat de betrokkene in feite niet op een nuttige manier werd gehoord. Bij navraag bij de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene is gebleken dat er geen proces-verbaal van verhoor werd opgemaakt en dat het enige proces-verbaal dat werd opgemaakt niet toegankelijk is voor de verzoeker of zijn raadsman. Bovendien bevestigt verzoeker dat hem slechts enkele beknopte vragen zijn gesteld in een taal die hij niet verstond (Frans), zonder dat hij door een tolk werd bijgestaan.

17. De schending van het recht om te worden gehoord en van het beginsel audi alteram partem leidt tot onregelmatigheid van de procedure die tot het administratieve besluit aanleiding gaf, indien de elementen waarop de betrokkene zich had kunnen beroepen indien hij was gehoord, van doorslaggevende aard zijn.

In casu heeft het feit dat verzoeker niet is gehoord hem daadwerkelijk de mogelijkheid ontnomen om zich te verdedigen.

Het tweede onderdeel is gegrond.

III.2. Tweede onderdeel: uitdrukkelijke motiveringsplicht, zorgplicht en zorgvuldigheidplicht

18. De bestreden handeling is onvoldoende en ontoereikend gemotiveerd, met name omdat verzoekster niet naar behoren werd gehoord.

19. Overwegende dat de verplichting tot motivering van administratieve handelingen een wettelijke verplichting is die door verschillende wetgevingsbepalingen wordt opgelegd.

Artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen bepaalt dat:

« De bestuurshandelingen van de besturen bedoeld in artikel 1 moeten uitdrukkelijk worden gemotiveerd ».

Artikel 3 van de bovengenoemde wet bepaalt dat:

« De opgelegde motivering moet in de akte de juridische en feitelijke overwegingen vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Zij moet afdoende zijn ».

Artikel 62, § 2, van de wet van 15 december 1980 specificceert ook dat:

« De administratieve beslissingen worden met redenen omkleed. De feiten die deze beslissingen rechtvaardigen worden vermeld, behalve indien redenen van Staatsveiligheid zich daartegen verzetten ».

20. De bepalingen inzake de uitdrukkelijk motiveringsplicht van bestuurshandelingen vereisen niet alleen dat bestuurshandelingen voldoende worden gemotiveerd, maar ook dat zij toereikend worden gemotiveerd.

Het administratieve besluit moet de burger met name in staat stellen de door de administratie gevolgde redenering te begrijpen en moet rekening houden met alle elementen en argumenten van het dossier.

Deze eis impliceert dat « la motivation d'une décision doit permettre au destinataire de celle-ci de vérifier qu'elle a été précédée d'un examen des circonstances de l'espèce (C.E., n° 190.517 du 16 février 2009) »³.

21. Verzoeker partij wijst erop dat de motiveringsplicht moet worden gelezen in samenhang met de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de zorgplicht, de zorgvuldigheid en de zorgvuldigheid van het beheer. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft met betrekking tot deze verschillende vereisten als volgt geoordeeld⁴ :

« Il rappelle en outre que le principe de bonne administration impose à l'administration de s'informer avec soin avant de prendre ses décisions et de motiver adéquatement celles-ci ; que la minutie dont doit faire preuve l'administration dans la recherche et l'évaluation des faits pertinents a déjà été consacrée de longue date par le Conseil d'État : « veiller avant d'arrêter une décision, à recueillir toutes les données utiles de l'espèce et de les examiner soigneusement, afin de prendre une décision en pleine et entière connaissance de cause » (C.E., 23.02/1996, n°58.328) ; procéder « à un examen complet et particulier des données de l'espèce, avant de prendre une décision » (C.E., 31.05.1970, n°19.671) ».

22. Voorts, en in het bijzonder met betrekking tot de zorgplicht, is de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen van oordeel dat⁵ :

« le Conseil rappelle que l'obligation qui découle du "devoir de soin" implique que, pour pouvoir statuer en pleine connaissance de cause, l'autorité compétente doit procéder à une recherche minutieuse des faits, récolter les renseignements nécessaires à la prise de décision et prendre en considération tous les éléments du dossier (C.E., arrêt n° 190.517 du 16 février 2009 ; P. Goffaux, dictionnaire élémentaire de droit administratif, Bruylant 2006, pp. 161, 260) ».

23. De zorgvuldigheidsplicht vereist dat het bestuursorgaan, vóór een beslissing te nemen, alle nuttige elementen verzamelt en onderzoekt om met zorg een "goede" beslissing te nemen, een beslissing die getuigt van het feit dat het bestuursorgaan met alle mogelijke elementen van de zaak rekening heeft gehouden.

Deze verschillende beginselen en plichten vereisen uiteindelijk dat de administratie de situatie van de aanvrager individueel, persoonlijk en nauwgezet onderzoekt.

24. De motivering van het bestreden besluit is beperkt tot de summiere vermelding dat verzoeker zich bevindt in de door de wet gestelde voorwaarden voor de afgifte door het bestuursorgaan van een bevel om het grondgebied te verlaten. Met andere woorden, de autoriteit beperkt zich ertoe te verklaren dat hij geen familie- of beroepsbanden in België heeft, dat hij geen verblijfsvergunning heeft en dat hij niet het bewijs levert dat hij pogingen heeft ondernomen om zijn situatie te regulariseren. Er wordt geen melding gemaakt van zijn achtergrond, van het leven dat hij in België heeft trachten op te bouwen, van de stappen die hij heeft ondernomen om zich in de maatschappij te integreren.

25. Bovendien heeft het bestuursorgaan hem niet de tijd en de communicatievoorwaarden geboden die nodig zijn om zich nuttig te kunnen uitlaten over zijn persoonlijke situatie.

26. Ten slotte heeft verzoeker, gelet op de tijdspanne die is verstreken tussen het moment waarop verzoeker na zijn controle door de MIVB door de politie is aangehouden, het moment waarop de autoriteit verklaart dat hij door de politie werd gehoord, het moment waarop de informatie vermoedelijk aan de administratieve autoriteit werd meegedeeld, en het moment waarop het verwijderingsbesluit werd opgemaakt - namelijk minder dan 24 uur -, niet de gelegenheid gehad om zijn standpunt kenbaar te maken, aangezien al deze gebeurtenissen op dezelfde dag (13 augustus 2021) hebben plaatsgevonden. Het kan redelijkerwijs niet worden aangenomen dat de autoriteit de feiten grondig heeft onderzocht en alle elementen betreffende de individuele situatie van verzoeker heeft verzameld met inachtneming van de op haar rustende zorg- en zorgvuldigheidsplicht.

27. Uit deze elementen blijkt duidelijk dat de bestuurlijke autoriteit de bestreden beslissing niet met volledige kennis van zaken heeft kunnen nemen en dus de zorgvuldigheidsvereisten en zorgvuldigheidsplicht heeft geschonden, die haar de verplichting oplegde ervoor te zorgen dat alle elementen van het dossier in aanmerking werden genomen. Dit gebrek aan zorgvuldigheid en aandacht voor details impliceert bijgevolg een schending van de verplichting om administratieve handelingen uitdrukkelijk te motiveren, zoals bepaald in de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de formele motivering van administratieve handelingen en in artikel 62, § 2, van de wet van 15 december 1980.

Het tweede onderdeel is gegrond en volstaat om de bestreden handeling nietig te verklaren.

28. Op grond van deze twee onderdelen is verzoekster van mening dat het middel gegrond is."

2.2. Beoordeling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft gesteld dat het recht om te worden gehoord integraal deel uitmaakt van de rechten van de verdediging, dat een algemeen beginsel van Unierecht is. Het Hof heeft eveneens herhaaldelijk opgemerkt dat een schending van de rechten van de verdediging, in het bijzonder het recht om te worden gehoord, naar Unierecht pas tot nietigverklaring van het na afloop van de administratieve procedure genomen besluit leidt, wanneer deze procedure zonder deze onregelmatigheid een andere afloop had kunnen hebben (HvJ 11 december 2014, Boudjlida, C-249/13; HvJ 5 november 2014, Mukaburega, C-166/13; HvJ 17 juli 2014, Ys e.a., C-141/12 en C-372/12).

Verzoeker stelt dienaangaande dat de bestreden beslissing is beperkt tot de vermelding dat hij zich bevindt in de door de wet gestelde voorwaarden voor de afgifte van een bevel om het grondgebied te verlaten en dat de verwerende partij zich ertoe heeft beperkt te verklaren dat hij niet het bewijs levert dat hij in België geen familie- of beroepsbanden heeft, dat hij geen verblijfsvergunning heeft en dat hij niet het bewijs levert dat hij pogingen heeft ondernomen om zijn situatie te regulariseren. Er wordt evenwel geen melding gemaakt van zijn achtergrond, van het leven dat hij in België heeft trachten op te bouwen en van de stappen die hij heeft ondernomen om zich in de maatschappij te integreren.

De Raad kan alleen maar vaststellen dat verzoeker de motieven van de bestreden beslissing niet betwist, enerzijds, en dat hij op geen enkele wijze aantoont dat, op grond van welke bepaling en om welke reden de elementen waar hij nu naar verwijst mogelijk in de weg zouden kunnen staan van de afgifte van een bevel om het grondgebied te verlaten. Verzoeker blijft op de vlak volledig in gebreke, zodat hij zich niet dienstig kan beroepen op een schending van het hoorrecht. Om dezelfde reden toont hij niet aan welk belang hij heeft bij de hieraan gelieerde schending van het zorgvuldigheidsbeginsel. Verzoeker toont dan ook niet aan dat de verwerende partij uitgebreider had moeten motiveren dan zij thans heeft gedaan, zodat ook een schending van de formele motiveringsplicht niet aan de orde is.

Het enig middel kan niet worden aangenomen.

3. Korte debatten

De verzoekende partij heeft geen gegrond middel dat tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing kan leiden aangevoerd. Aangezien er grond is om toepassing te maken van artikel 36 van het koninklijk besluit van 21 december 2006 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, wordt de vordering tot schorsing, als accessorium van het beroep tot nietigverklaring, samen met het beroep tot nietigverklaring verworpen.

OM DIE REDENEN BESLUIT DE RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN:

Enig artikel

De vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring worden verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting op achtentwintig maart tweeduizend vierentwintig door:

A. WIJNANTS, wnd. voorzitter, rechter in vreemdelingenzaken,

C. VAN DEN WYNGAERT, griffier.

De griffier, De voorzitter,

C. VAN DEN WYNGAERT

A. WIJNANTS